

Työneuvoston lausunto TN 1373-01 (äänestys 4-3, 8/2000)

Työneuvoston päätös työaikalain soveltamisesta menekinedistäjän työhön ja matkaan käytetyn ajan lukemisesta työaikaan. Annettu Hämeen työsuojelupiirin pyynnöstä 11 päivänä tammikuuta 2001.

Lausuntopyyntö

Hämeen työsuojelupiiri on pyytänyt työneuvostolta lausuntoa työaikalain soveltamisesta menekinedistäjän työhön. Lausuntopyynnössä todetaan, että asiakirjoista ilmenevällä tavalla Herlitz Oy:ssä työskentelee ns. menekinedistäjän tehtävissä henkilöitä, joiden tehtävänä on kuljettaa asiakasyritysten (tavaratalot, marketit jne.) tiloissa sijaitseviin hyllyihin yhtiön markkinoimia tuotteita. Tuotteet kuljetetaan asiakkaille yhtiön pakettiautoilla. Asiakkaan luona menekinedistäjä siistii, järjestää ja täyttää hyllyt, tilaa seuraavaa kertaa varten tarvittavat tuotteet ja huolehtii hintamerkinnöistä. Epäselvyyttä asiassa on siitä, onko menekinedistäjän työhön sovellettava lainkaan työaikalakia tehtävän itsenäisyyden vuoksi. Lisäksi epäselvyyttä on siitä, onko menekinedistäjän kotimatka työaikalaisissa tarkoitettua työaika. Hämeen työsuojelupiiri toteaa lausuntopyynnössään, että laintulkintaa ei mainituilta osin voida pitää selvänä ja toisaalta, koska tapauksessa kuvatun kaltaisten menekinedistäjien tai vastaavia tehtäviä suorittavien työntekijöiden määrä ja merkitys kasvaneet tulevaisuudessa, on työsuhteen osapuolten oikeusturvan kannalta perusteltua pyrkiä selvittämään työaikalain soveltaminen. Näillä perusteilla työsuojelupiiri on pyytänyt työneuvostolta lausuntoa siitä, 1) sovelletaanko asiakirjoista ilmenevällä tavalla työskentelevän menekinedistäjän työhön työaikalakia vai jääkö tämä työaikalain 2 §:n ja erityisesti 2 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella lain soveltamisalan ulkopuolelle ja 2) jos menekinedistäjän työhön on sovellettava työaikalakia, niin missä määrin ja millä perusteella menekinedistäjän matkaan käyttämä aika tulee lukea työajaksi.

Lausuntopyynnön liitteenä oleva selvitys

Herlitz Oy:n palveluksessa ollut menekinedistäjä X on pyytänyt Hämeen työsuojelupiiriä selvittämään työaikalain soveltumisen työhönsä. Selvityspyynnössään X on todennut, että hänen tehtävänä on ollut kuljettaa pakettiautolla tavarat yhtiön asiakkaiden luo, hyllyttää tavarat, huoltaa/siistiä hyllyt ja tehdä tilaus. Ajoreitit ja asiakaskohteiden lukumäärät sekä käyntikertojen tiheys on työnantajan puolelta määrätty. X toteaa, että taloissa käytettävä aika on työn rutiininomaisuuden vuoksi helppo arvioida tavaramäärän mukaan. Työnantaja on reittejä määrätessään ottanut huomioon vain asiakaskohteiden lukumäärän ja tavarain arvon, mutta ei reitillä kuluvaa aikaa. ”Ylityötä ei tunneta, eikä niitä korvata” on ollut X:n mukaan työnantajan ”motto”. Alkuvuosina työpäivien pituudet olivat 11-13 tuntia. Päivärahat on maksettu 6 ja 10 tunnin käytännön mukaan. Loppuaikoina X:n tunnit olivat n. 10 tuntia/ajopäivä. Rutiini oli aikaisemmin se, että auto tultiin aamulla lastaamaan ja sen jälkeen lähdettiin kierrokselle, jolta palattiin illalla yleensä suoraan kotiin. Viikonloppuisin autot piti palauttaa yhtiön pihaan. Sitten autot lastattiin aina iltaisin ja autoilla ajettiin kotiin, josta aamulla lähdettiin huoltokierrokselle. Illalla palattiin yhtiön varastoon lastaamaan. X toteaa, että menekinedistäjä toimii tavarankuljettajana. Asiakkaan luona on tietyt, tarkat tehtävät, joiden ajankäyttöä voidaan seurata. Muutoksia ajankäyttöön voi tuoda työnantajan määräämät muutostyöt hyllyssä tai yhtiön myyntiedustajien myymien ns. myyntidisplayden eli myyntitelineiden esillepano.

Asiakirjoissa olevan toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen mukaan X:n työ alkoi 11.3.1997. Työsopimuksen mukaan Herlitz Oy sitoutui ottamaan X:n palvelukseensa varastotyöhön, tavaroiden hyllytykseen, osastojen pystytykseen ja huoltoon. Päivittäinen työaika

on sopimuksessa sovittu klo 8.30-16.30. Asiakirjoissa on X:n oma päiväkirja yhdeltä työpäivältä (19.8. (vuosiluku puuttuu)). Sen mukaan X lähti Hämeenlinnasta klo 8.00 ja palasi takaisin Hämeenlinnaan klo 19.10. Muita merkintöjä ovat:

Tulo	klo 9.05	Metro, Tampere
Lähtö	klo 10.20	
Tulo	klo 10.40	Posti, Tesoma
Lähtö	klo 10.55	
	klo 11.00	XXXX (merkinnästä ei saa selvää), Tesoma Ongelmia valikoiman
	klo 11.30	
Tulo	klo 11.40	CM, XXXX (merkinnästä ei saa selvää)
Lähtö	klo 15.30	
Tulo	klo 13.40	Anttila, Tampere
Lähtö	klo 15.30	
Tulo	klo 16.05	Sokos, Tampere
Lähtö	klo 18.05	

Asiakirjoissa on muistio Herlitz Oy:ssä 4.11.1999 pidetystä kokouksesta, jossa on ollut läsnä myös työsuojelupiirin edustaja. Muistiossa todetaan mm., että työnantaja ei ole järjestäytynyt ja että X on eronnut työstään 22.10.1999. Muistiossa todetaan, että menekinedistäjän työ on hyvin itsenäistä. Työnantajan edustajan mukaan bensiinin tankkauksesta tuleva kuitti on ainoa mahdollisuus kontrolloida työntekijän päivittäistä liikkumista.

Työsuojelupiiri on kuullut asiassa Herlitz Oy:tä. Yhtiö on selvityksessään todennut, että sen palkkalistoilla olevat menekinedistäjät tekevät nimenomaan myynti- ja asiakaspalvelutyötä eivätkä toimi autonkuljettajina. Yhtiö toteaa, että X:n esittämä väite siitä, että ylitöitä ei tunneta eikä niitä korvata, on perätön. Jos ylitöitä on pyydetty tekemään, on ne korvattu joko vapaana tai rahassa. Jokainen saa suunnitella päivänsä parhaaksi katsomallaan tavalla. Ruokatauolla saa poistua työpaikalta asioilleen, muuna aikana poistumiseen tulee pyytää lupa joko toimitusjohtajalta, markkinointi-, myynti- tai materiaalipäälliköltä. Yhtiö toteaa, ettei sillä ole yhtään myyntiedustaja-nimikkeellä toimivaa henkilöä. Kuukausipalkkaiset menekinedistäjät vastaavat omista asiakaskohteistaan ja raportoivat myyntipäällikölle. Osa-aikaiset menekinedistäjät vastaavat pienemmästä määrästä asiakasliikkeistä (1-15). Osa-aikaiset menekinedistäjät raportoivat aluepäälliköille, joiden vastuulla on laaja alue (Suomi oli jaettu lokakuuhun 1999 asti 2 osaan ja marraskuusta alkaen 3 osaan). Myös aluepäälliköt raportoivat myyntipäällikölle.

Asiakaskohteiden perusvalikoimasta vastaa menekinedistäjä. Aluepäälliköt myyvät kuitenkin erityisiä kampanjatuotteita myös kuukausipalkkaisten menekinedistäjien asiakaskohteisiin. Kuultuaan tulkinnasta, jonka mukaan kuorman lastaus ja kuljetus lasketaan työajaksi yhtiö pyysi menekinedistäjiä tarkentamaan kirjanpitoaan siten, että siitä näkyy lastausaika ja samoin lähtöaika viimeisen asiakkaan luota. Yhtiön selvityksen liitteenä on työsuojeluvaltuutetun ja myyntipäällikön lausunnot.

Herlitz Oy:n työsuojeluvaltuutettu on lausunnossaan todennut, että menekinedistäjän tehtävänä on toteuttaa huoltopalveluun perustuvaa kaupankäyntiä. Työhön kuuluu huoltoreittien

suunnittelu, tavaroiden kuljetus liikkeisiin, tavarataloissa olevien hyllyjen huolto, hyllyjen tavarointu, tilauksen tekeminen, asiakaskontaktien hoitaminen, muutostöiden tekeminen osastoissa, tavaroiden pakkaus varastopäivinä ja edellä selvitettyihin tehtäviin liittyvä ”paperityö”. Lisäksi menekinedistäjä huolehtii myyntiosaston tekemien kampanjamyyntien esillepanosta ja kampanjamyyntien mahdollisista hyvityksistä. Menekinedistäjällä on määrätty kriteerit, joiden puitteissa he hoitavat itsenäisesti heille määrättyä ”tonttia”. Kullakin menekinedistäjällä on oma alue ja omat huollettavat pisteet. Aluejaon päättää myyntiosasto. Määrättyjä sääntöjä osastojen huoltamisesta ei ole. Myynti puuttuu huoltolenkkeihin, jos niistä tuleva liikevaihto jää pieneksi tai huollettavia pisteitä tulee kustannuksiin nähden liian vähän. Tämä vaikuttaa luonnollisesti työpäivien pituuteen. Siihen, miten työviikko rakentuu, vaikuttaa huollettavien pisteiden määrä ja laatu ja se, miten autoja on käytettävissä. Huollettavia alueita on kolme ja käytettävissä olevia autoja on tilanteesta riippuen 2-3. Menekinedistäjät sopivat keskenään, miten he ajonsa järjestävät tai millä autolla kukin eri päivinä ajaa. Työsuojeluvaltuutetun mukaan menekinedistäjän perustyö on rutiininomaista osastojen huoltamista – työn kulkuun vaikuttavat sesonkiajat ja kampanjamyyntien tuomat lisätyöt.

Herlitz Oy:n myyntipäällikkö on lausunnossaan kuvannut menekinedistäjän tehtäviä. Hän on todennut, että menekinedistäjän toimenkuvaan kuuluu kaksi eri tehtävää: ”huoltolenkit” ja varastotyö. Selvityksessä todetaan, että menekinedistäjä määrää huoltorytmin jokaisessa asiakaskohteessa tuotteiden menekin mukaan. Huoltoreitin suunnittelee menekinedistäjä yhtiön varastossa olevalle huoltoreittitaululle mielellään kolme viikkoa etukäteen. Käytännössä menekinedistäjät ovat tehneet suunnitelman viikkoa etukäteen, koska tuotteiden menekin ennustaminen on vaikeaa. Niinä päivinä, jolloin menekinedistäjät eivät ole huoltotehtävissä, heidän toimenkuvaansa kuuluu varastotyö (tavaroiden keräämistä, pakkaamista ja muita varastotöitä).

Asianosaisen kuuleminen

Työneuvosto on varannut Herlitz Oy:lle tilaisuuden tulla kuulluksi asiassa. Yhtiö on selvityksessään todennut, että sen palveluksessa on 27 menekinedistäjää, joista 4 on kuukausipalkkaisia. Jokaisen tehtävät ovat samalla tavalla itsenäisiä. Kullekin menekinedistäjälle on osoitettu omat asiakasliikkeensä, joiden osastoille menekinedistäjä tilaa itsenäisesti tuotteita ja joiden osastopäälliköihin menekinedistäjä pitää yhteyttä tiedottaen valikoimassa tapahtuvista muutoksista, kertoen uusista tuotteista sekä varmistaen, että tuotteiden hinta- ja tuotetiedot tulevat asiakasliikkeen kassajärjestelmästä. Kuukausipalkkaiset menekinedistäjät toimivat Hämeenlinnasta käsin ja he kuljettavat hoitamiensa asiakaskohteiden tuotelähetykset mukanaan yhtiön pakettiautoissa. Menekinedistäjät lähtevät asiakasliikkeisiinsä Hämeenlinnasta lastattuaan lähetykset autoihin, kiertävät itse tekemänsä reittisuunnitelman mukaan asiakasliikkeet. Yhtiö toteaa, että sen käsityksen mukaan ainakin osa-aikaiset menekinedistäjät ovat työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja henkilöitä. Jos työneuvosto katsoo, että kuukausipalkkaisiin menekinedistäjiin on sovellettava työaikalakia, yhtiö katsoo, että työajaksi on katsottava varastotyöpäivät yhtiön varastossa Hämeenlinnassa. Varsinaisissa menekinedistämistehtävissä kuluvina päivinä työaika alkaa yhtiön mielestä menekinedistäjän saapuessa aamulla työpaikalle lastaamaan autoa ja päättyy siihen, kun hän poistuu viimeiseltä asiakkailta kotiinsa.

Katselmus

Työneuvosto päätti istunnossaan 21.9.2000 valtuuttaa sihteerinsä tekemään katselmuksen Herlitz Oy:ssä. Katselmuksesta on laadittu erillinen pöytäkirja, joka on liitetty asiakirjoihin. Herlitz

Oy:n yhteydenoton jälkeen katselmuspöytäkirjaan on korjattu erheellinen kirjoitus menekinedistäjien asiakaskäyntien lukumäärästä sesonkiaikoina. Pöytäkirjaan on kirjattu, että sesonkiaikoina menekinedistäjät harvensivat asiakaskäyntejä ja varastopäiviä oli tällöin useampia. Todellisuudessa asiakaskäyntejä tihennetään sesonkiaikoina ja tällöin varastopäiviä on normaalia vähemmän. Katselmuspöytäkirja on toimitettu myös Hämeen työsuojelupiiriin. Työsuojelupiiri ei ole esittänyt huomautuksia toimitetusta katselmuksesta.

Katselmuksessa tuli esille, että yhtiön valikoimaan kuuluu yli 12 000 artikkelia (paperi- ja toimistotarvikkeita yms.). Asiakasliikkeelle on luvattu tietty varaston arvo ja kiertonopeus. Asiakasliikkeelle on myös luvattu, että yhtiön edustaja käy siellä noin kerran viikossa.

Toimitusjohtaja totesi, että sinänsä menekinedistäjä-termi on uusi eikä menekinedistäjän toimenkuvaa voi verrata suoraan minkään muun ammattinimikkeen toimenkuvaan. Kyse ei ole ”perinteisen” myyntiedustajan tehtävästä. Menekinedistäjällä on erilainen vastuu tehtävässään kuin esim. myyntiedustajalla. Menekinedistäjä X:lle Herlitz Oy oli osoittanut alueen, jolla hän toimi (Tampere ja Hämeenlinna). Tätä kautta määräytyi myös ne asiakasliikkeet, joiden luona hänen tuli käydä (”talot oli nimetty”). X:llä oli Tampereella hoidettavanaan n. 10-12 asiakasliikettä.

Menekinedistäjä teki tilauksen itsenäisesti eikä neuvotellut asiasta asiakasliikkeen kanssa. Menekinedistäjällä oli mukanaan kannettava pääte, jonka avulla tilaus tehtiin. Seuraavan käynnin ajankohta määräytyi menekkiarvion mukaan. Menekinedistäjä ei välttämättä ilmoittanut edes asiakasliikkeelle, milloin hän seuraavan kerran tulee. Tästä aiheutui joitakin kyselyjä ja palvelukseen asiakkaitaan Herlitz Oy oli pyytänyt menekinedistäjiään jättämään asiakasliikkeelle tiedon seuraavan käyntinsä ajankohdasta. Täytetty ilmoitus jäi asiakasliikkeeseen, siitä ei toimitettu kopiota Herlitz Oy:lle.

Menekinedistäjällä oli ”kenttäpäivien” lisäksi ns. varastopäiviä 1-2 viikossa. Varastopäivinä menekinedistäjä työskenteli yhtiön toimitiloissa Hämeenlinnassa. Tällöin työaika oli klo 8.30-16.30. Näinä päivinä tehtiin varastotehtäviä tai muita työhön liittyviä tehtäviä (selvityksiä esim. puutteellisista toimituksista, matkalaskujen tekeminen jne.). Yhtiössä on käytössä kulunvalvontalaitteisto, mutta sen käyttöä ei menekinedistäjien kohdalla tarkkailtu. Jos joku säännöllisesti tuli myöhemmin kuin klo 8.30 tms., niin tästä kyllä yhtiön edustajat huomauttavat. Varastopäivinä työnantajan ohjeen mukaan menekinedistäjien tuli mennä varastoon klo 10.00. Sitä ennen menekinedistäjällä oli mahdollisuus hoitaa toimistossa muita tehtäviään.

Herlitz Oy:n edustajilla ei ollut etukäteen tietoa X:n ”kenttäpäivien” kulusta. Matka asiakasyritykseen saattoi alkaa X:n kotoa ja myös päättyä sinne. Menekinedistäjät toimivat kuitenkin asiakasliikkeen aukioloaikojen puitteissa, elleivät he olleet sopineet asiakasyrityksen kanssa siitä, että he pääsivät liikkeeseen sisään ennen sen avaamista asiakkaille. Yhtiö ei vahvistanut tai hyväksynyt minkäänlaista työsuunnitelmaa, ohjelmaa tai reittejä tms. X:lle, vaan hänen tuli itse suunnitella päivänsä kulku. X päätti myös itse siitä, missä järjestyksessä hän päivän aikana meni asiakasyrityksiin. Suunnitelman tekeminen yhtiön toimesta ei olisi käytännössä ollut edes mahdollista, sillä ainoastaan menekinedistäjä itse pystyi arvioimaan, milloin asiakasliikkeeseen tulee seuraavan kerran mennä. Herlitz Oy ei myöskään vahvistanut tai tarkistanut X:n suunnitelmia etukäteen. Ainoa raportti, minkä yhtiö sai, oli matkalaskun liitteenä ollut päiväraportti. Aluepäällikkö hyväksyi nämä matkalaskut raportteineen. Mainittu raportti liittyi kuitenkin päivärahojen maksuun eikä sillä ollut merkitystä työajan valvonnan kannalta. Raportti toimitettiin aina matkapäivien jälkeen yhtiölle. X:n työ oli siten itsenäistä ja vastuullista. Yhtiö katsoi, ettei sillä ollut mahdollisuutta yksityiskohtaisesti määrätä

”kenttäpäivien” kulusta. Yhtiö ei myöskään antanut määräyksiä käyntikertojen tiheydestä. Koska yhtiön autojen käytöstä syntyi epäselvyyksiä (oli päiviä, jolloin kaikki yhtiön autot seisoivat käyttämättöminä pihalla ja toisaalta välillä niissä kuljetettiin hyvin vähän tavaraa), antoi Herlitz Oy:n toimitusjohtaja asiaa koskevan tiedotteen henkilöstölle 1.9.1999. Tiedotteessa pyydettiin menekinedistäjiä laatimaan huoltosuunnitelma käynneistään asiakasliikkeissä. Yhtiö ei valvonut X:n työaikaa.

Menekinedistäjät olivat tuotteisiin liittyvistä asioista usein yhteydessä aluepäälliköihin. Jos aluepäällikkö oli myynyt lisää hyllytilaa asiakasliikkeeseen, saatettiin näissä tapauksissa sopia menekinedistäjän kanssa, että hän menee juuri tiettyinä päivinä ko. asiakasliikkeeseen, jotta hyllymuutos saatiin järkevästi toteutettua. X:n kohdalla tällaisia tapahtumia ei ollut useita vuodessa.

Yhtiön arvion mukaan X:n asiakaskäyntien pituudet vaihtelivat keskimäärin 15 minuutista 3 tuntiin.

Katselmuksessa käytiin läpi yhtiön tuotteita sekä yhtiön varastotilat (rakennuksen 1. kerroksessa), joissa sijaitsi ”taulu”, johon X muiden kuukausipalkkaisten menekinedistäjien tavoin merkitsi kulloisenkin päivän huoltoreitin asiakkaat sekä tiedon autosta, jota aikoi käyttää. Jokaisesta asiakasliikkeestä oli kortti. Menekinedistäjä laittoi kulloisenkin päivän asiakasliikkeiden kortit sen päivän kohdalle, jolloin hän oli suunnitellut käyvänsä niiden luona. Kortit tuli laittaa taululle siksi, että varasto keräsi ko. asiakasliikkeelle menevät tuotteet valmiiksi. Vaikka kortit olivat etukäteen nähtävissä ko. taululla, ei niiden perusteella kuitenkaan voinut arvioida sen ajan pituutta, joka kului asiakaskäynneillä. Asiakaskäyntien yhteydessä saattoi tulla ”yllätyksiä”, joiden johdosta käynti pitenee tai menekinedistäjä saattoi hoitaa käynnin yhteydessä asiakassuhteita esimerkiksi lounastamalla asiakasyrityksen osastopäällikön kanssa. Taululle merkittyyn huoltoreittiin menekinedistäjät saattoivat tehdä myös viimehetken muutoksia.

X oli kuukausipalkkainen menekinedistäjä. Tällaisten menekinedistäjien toimenkuvaan kuuluu kuljettaa mukanaan suurin osa asiakasliikkeisiin menevistä tavaroista. Suuret kokonaisuudet, esimerkiksi pahviset displayt ja suuret määrät tavaraa kuljetetaan kaukokii-tona tai postin keltaisella kuljetuksella. Viimeksi mainituilla tavoilla kuljetetaan tavarat myös osa-aikaisten menekinedistäjien asiakaskohteisiin. Se, että menekinedistäjä kuljettaa tavarat mukanaan on edullista taloudellisesti silloin, kun asiakasliikkeissä on pienehköjä osastoja ja asiakasliikkeet sijaitsevat maantieteellisesti suppealla alueella. Se, että menekinedistäjä kuljettaa tavarat mukanaan, on myös hänen ajankäyttönsä kannalta edullisempaa, sillä hän pääsee usein pakettiautolla ajettua asiakaskohteen asiakkaille varattuihin tiloihin ja pääsee liikkeeseen samaa kautta sisälle kuin mainitut asiakkaat. Näin ei tarvitse jonottaa esim. lastauslaiturilla. Menekinedistäjät purkavat autostaan parkkihallissa tms. tuotteet yhteen tai kahteen ostoskärryyn. Kuhunkin asiakasliikkeeseen menee tavaralaatikoita, joiden paino ja koko vaihtelevat. Kunkin päivän tavaramäärä mahtuu kuitenkin pakettiautoon. Auto on yleensä lastattuna niin, että tavarat jäävät ikkunoiden alapuolelle. Autojen kantavuus on n. 500-650 kg. Menekinedistäjän päivittäisen tavaramäärän paino on keskimäärin n. 200 kg (25-40 kg / asiakasliike). Painavin tuote on kopiopaperi.

Paluukuormaa ei menekinedistäjillä yleensä ole. Autolla he voivat palata joko yhtiön toimipisteeseen tai kotiinsa. Yhtiön mukaan viikonloppuna ei menekinedistäjä saa kuitenkaan pitää autoa, vaan se on palautettava. Useasti menekinedistäjät ottavat kuitenkin autoon mukaan tuotteista jääneet pahviroskat. Näin menekinedistäjät pääsevät nopeammin matkaan, koska

heidän ei tarvitse etsiä pahvipaalaajaa tms. Jos menekinedistäjät havaitsevat asiakasliikkeessä tyhjän, vielä käyttökelpoisen displayn eli myyntitelineen, niin he saattavat ottaa myös sen mukaansa. Jos asiakasliikkeeseen on toimitettua väärää tavaroita, otetaan myös tällaiset palautettavat mukaan.

Edellä olevan perusteella työneuvosto esittää äänestyksen (4-3) jälkeen lausuntonaan seuraavan.

1. Lausunnon kohde

Hämeen työsuojelupiiri on pyytänyt työneuvostolta yleistä lausuntoa työaikalain soveltamisesta menekinedistäjän työhön. Lausuntopyyntö on kuvattu Herlitz Oy:n palveluksessa olleen menekinedistäjän työtä. Koska menekinedistäjän tai vastaavanlaisissa tehtävissä toimivien työntekijöiden työn luonne ja laatu sekä työn toteuttamistapa voivat vaihdella, on työaikalain soveltamista tarkasteltava aina yksittäistapauksittain. Näin ollen työneuvosto voi antaa lausuntonsa ainoastaan Herlitz Oy:n palveluksessa olleen X:n työstä.

2. Tapauskuvaus

X on toiminut Herlitz Oy:n menekinedistäjänä 11.3.1997-22.10.1999. X:n tehtäviin menekinedistäjänä on kuulunut kuljettaa asiakasyritysten (tavaratalot, marketit jne.) hyllyihin yhtiön markkinoimia tuotteita yhtiön pakettiautoilla. Asiakkaan luona X on siistinyt, järjestänyt ja täyttänyt hyllyt, tilannut seuraavaa kertaa varten tarvittavat tuotteet ja huolehtinut hintamerkinnoista. Tämän yrityksen ulkopuolella tapahtuvan työn lisäksi X:llä on ollut ns. varastopäiviä, jolloin hän on työskennellyt Herlitz Oy:n toimipaikassa Hämeenlinnassa. Varastopäivinä työaika on ollut yleensä 8.30-16.30.

Asiassa saadun selvityksen mukaan asiakasliikkeet oli määrätty ennalta. Menekinedistäjän tuli itse suunnitella ns. huoltolenkki eli päiväkohtainen reitti siitä, missä asiakasliikkeissä hän kävi. Reitti suunniteltiin siten, että menekinedistäjä merkitsi Herlitz Oy:n varastossa Hämeenlinnassa olleelle taululle kunkin päivän kohdalle niiden asiakasliikkeiden kortit, joiden luokse hän aikoi mennä. Korttien perusteella varaston työntekijät huolehtivat tavaroiden keräämisestä varastosta. Tiedon tarvittavista tavaroista menekinedistäjä oli toimittanut suoraan asiakasliikkeestä kannettavan tietokonepäänteen avulla. Mainittuun tauluun menekinedistäjä merkitsi myös sen, mitä yhtiön pakettiautoista aikoi reitillään käyttää.

3. Työn ja sen suoritusolojen itsenäisyys

Työneuvosto on lausunnossaan 1371-00 tarkastellut työaikalain soveltamista aluetoimitsijan työhön. Käsillä olevassa lausuntopyyntö voidaan tarkastella työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa pitkälti samalla tavoin kuin mainitussa lausunnossa. Lausunnossa 1371-00 todettiin, että "(t)yöaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan työaikalakia ei sovelleta "työhön, jota työntekijä tekee kotonaan tai muutoin sellaisissa oloissa, ettei voida katsoa työnantajan asiaksi valvoa siihen käytettävän ajan järjestelyjä". Lainkohtaan on pyritty kokoamaan kumottujen työaikalakien vastaavat säännökset. Työaikalain ulkopuolelle on siis jätetty työ, jota työntekijä tekee sellaisissa olosuhteissa, joissa työnantaja ei voi valvoa työhön käytettyä aikaa. Arviointi tulee tehdä tapauskohtaisesti ja siihen vaikuttavat työnteon paikka sekä työn luonne ja laatu. Työtä on tehtävä "sellaisissa oloissa, ettei voida katsoa työnantajan asiaksi valvoa siihen

käytettävän ajan järjestelyjä”. Mainituissa oloissa tapahtuvan työn on tosiasiallisesti oltava luonteeltaan niin itsenäistä, että työnantajan asiana ei ole valvoa siihen käytetyn ajan järjestelyjä. Työn luonteen itsenäisyyden lisäksi on kiinnitettävä huomiota työntekijän mahdollisuuksiin itsenäisesti suunnitella työnsä tarkat toimintatavat ja -ajat.

Mitään yhtä ja yleispätevää ratkaisusääntöä siitä, milloin on kyse työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettusta työstä, ei voida antaa, mutta arvioinnin pohjaksi voidaan esittää tiettyjä suuntaviivoja. --- Hallituksen esityksessä työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa todettu, että työhön on sovellettava työaikalakia, jos työnantaja voi etukäteen määrätä työn päivittäiset ajankohdat. Samoin, jos työntekijä on velvollinen ilmoittamaan, milloin hän aloittaa ja lopettaa päivittäisen työnsä. Lisäedellytyksenä on, että työnantajalla on tosiasiallinen mahdollisuus valvoa työpäivän aikana työajan käyttöä (HE 34/1996, s. 37). Työneuvosto on lausunnoissaan TN 1357-99 ja 1362-99 tarkastellut työaikalain (605/1996) 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa. Näissä lausunnoissa on viitattu kumotun työaikalain aikaiseen käytäntöön. Kumotun lainsäädännön aikaista käytäntöä voidaan käyttää tulkinta-apuna myös käsillä olevassa lausunnossa.---

Työneuvosto on voimassa olevaa työaikalakia koskevassa lausunnossaan 1349-98 todennut, että tavat, joilla työnantaja voi osallistua työaikojen järjestelyyn ja valvontaan voivat muodostua erilaisiksi eri olosuhteissa. Ratkaisevana arvioitaessa työaikalain soveltumista on pidettävä sitä, voiko työnantaja päättää tai etukäteen tietää työajan pysymisen säännöllisen työajan rajoissa, ylityön tekemisestä ja lepoajoista (ks. myös TN 1275-91 ja 1329-96). Jos työnantaja voi määrätä ja määrää työpaikan ulkopuolella tehtävän työn päivittäiset ajankohdat, on työ työpaikan ulkopuolella työaikalain piirissä. Näin myös silloin, jos työntekijällä on velvollisuus ilmoittaa työnantajalle päivittäisen työajan alkamisen ja päättymisen ajankohdan edellyttäen, että työnantajalla on myös mahdollisuus valvoa varsinaisen työajan käyttöä.

Toisaalta työneuvosto on katsonut työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa tulkittaessaan (TN 1349-98), että vaikka työnantaja ei nimenomaisesti määrää työn alkamis- ja päättymisajankohdista, voi työnantaja muilla toimenpiteillä vaikuttaa työaikojen järjestelyyn siten, että työajasta, sen sijoittelusta ja muusta järjestelystä on tosiasiallisesti määrätty etukäteen. Näin on silloin, kun työnantaja tai tämän edustaja viime kädessä tekee päätökset siitä, missä työkohteessa ja milloin työntekijä on, sekä arvioi työhön kuuluvien tuntien määrän. Jos työaika on tarkasti suunniteltu, voidaan työnantajan katsoa etukäteen määränneen myös työaikojen järjestelystä. Tällaisesta tilanteesta työneuvosto esitti lausunnossaan 1349-98 esimerkkinä tapauksen, jossa työn tekeminen on sidottu esimerkiksi asiakkaiden toimisto- tai muihin annettuihin kellonaikoihin. Tällöin työnantaja voi tarkan työmäärän mitoituksen avulla tosiasiallisesti määrätä etukäteen työn alkamisesta ja päättymisestä.

Työaikalain esitöiden ja työneuvoston aiemman käytännön perusteella voidaan todeta, että työnantajalla on oltava mahdollisuus valvoa työntekijän työajan käyttöä myös työpäivän aikana. Mitään välitöntä ja jatkuvaa valvontaa ei kuitenkaan edellytetä, vaan riittävää on valvontamahdollisuuden olemassaolo. On huomattava, että tässä yhteydessä tarkoitetaan nimenomaan työajan valvontaa. Jotta työnantaja voisi valvoa työajan käyttöä, on työntekijän oltava sillä tavoin työnantajan valvonnassa, että työnantaja voi tarvittaessa selvittää työajan pysymisen säännöllisen työajan rajoissa (TN 1332-96). Valvonnan taso ja sen käytännön muodot ovat aina työnantajan itsensä päätettävissä. Työaikalain voidaan kuitenkin katsoa velvoittavan työnantajan järjestämään mahdollisuuden valvontaan keinoin, jotka kulloinkin ovat kohtuudella käytettävissä. Erilaiset tekniset menetelmät voivat olla apuna seurattessa työajan käyttöä. Sellainen menetelmä, joka ensisijaisesti palvelee muuta tarkoitusta kuin työntekijöiden työajan

valvontaa, on työneuvoston mielestä voinut muodostaa myös työajan valvonnan erään muodon (TN 1349-98).--- Jos työ on luonteeltaan itsenäistä esimerkiksi siten, että työntekijä voi itse suunnitella viikoittaisen ohjelmansa ja ajankäyttönsä, ei pelkästään se, että työnantaja saa tiedon työntekijän suunnitelmista etukäteen johda siihen, että työ olisi työaikalain alaista. Työneuvoston lausuntokäytännössä on katsottu, että työnantajan mahdollisuus saada jälkikäteen tietoa työajan käytöstä raporttien tms. välityksellä, ei täytä valvontakriteeriä - valvontaan on oltava mahdollisuus nimenomaan työsuorituksen aikana. ”

Työneuvosto on kumottua kauppaliikkeiden ja toimistojen työaikalakia koskevassa lausunnossaan TN 1332-96 todennut lisäksi, että arvioitaessa työajan valvonnan mahdollisuutta eri asemassa on työ, jonka suorituspaikka pysyy samana verrattuna työhön, jossa suorituspaikka on osittain työntekijän itsensä päätettävissä ja jossa suorituspaikka vaihtelee viikon tai jopa yhden päivänkin aikana useaan otteeseen.

X:n työhön on kuulunut työskentelyä Herlitz Oy:n toimitiloissa Hämeenlinnassa sekä työskentelyä tämän kiinteän työpisteen ulkopuolella. X:n toimenkuva sinänsä on riidaton. Asiassa on esitetty hieman toisistaan poikkeavia näkemyksiä työn itsenäisyyden asteesta.

Saadun selvityksen mukaan yhtiön toimitiloissa ja yhtiön ulkopuolella tehtävän työn X:n työ yhtiön ulkopuolella vaikuttaa melko itsenäiseltä, koska hän on voinut itse suunnitella päivittäiset käyntikohteensa asiakasyritysten tuotteiden menekien mukaan. X ei kuitenkaan ole voinut valita asiakasliikkeitä eikä niiden sijaintia, sillä niistä on ennalta määrännyt työnantaja. Tämä vaikutti keskeisesti siihen, mihin asiakaskäynnit suuntautuivat ja miten työaika toimipisteen ulkopuolella muodostui. Lisäksi X:n on tullut laatia asiakaskäyntisuunnitelma mielellään kolme mutta käytännössä viikko etukäteen. Vaikka työnantaja ei ole hyväksynyt tai tarkistanut reittisuunnitelmaa etukäteen, hän on saattanut puuttua siihen, jos asiakaskäynneistä tuleva liikevaihto on jäänyt pieneksi tai käyntejä on tullut kustannuksiin nähden liian vähän. Kun vielä otetaan huomioon, että X merkitsi työnantajan varastossa olleelle taululle kunkin päivän kohdalle niiden asiakkaiden kortit, joiden luokse hän ko. päivänä aikoi mennä ja työntajalla oli mahdollisuus arvioida asiakaskäynteihin kuluva summittainen aika kuhunkin yritykseen vietävän tavaramäärän perusteella, voidaan katsoa, että työnantajalla on tässä tapauksessa ollut mahdollisuus valvoa X:n työtä hänen ollessaan työssä yrityksen toimipisteen ulkopuolella. Saadun selvityksen ja kokonaisarvion perusteella ei X:n työ vaikuta siinä määrin työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulta työltä, että se jäisi työaikalain soveltamisen ulkopuolelle, minkä vuoksi myös hänen Herlitz Oy:n ulkopuolella tekemään työhön tulisi soveltaa työaikalakia.

Kun mainittuun työhön tulisi soveltaa työaikalakia, on lausuntopyynnön perustella tarpeen tarkastella myös matkaan käytetyn ajan lukemista työaikaan. Työaikalain 4 §:n 3 momentin mukaan matkaan käytettyä aikaa ei lueta työaikaan, ellei sitä samalla ole pidettävä työsuorituksena. Matka-aika voi olla työsuoritus, jos työntekijä joutuu samalla kuljettamaan moottoriajoneuvoa ja ajoneuvossa on työn tekemiseen tarkoitettuja tavaroita. Tätä kriteeriä on tulkittu mm. työneuvoston käytännössä suppeasti. Työaikalakia koskevan hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan lisäksi, että matkaan käytetty aika luetaan työaikaan myös, jos matkustaminen on kiinteä osa työsuoritusta. Matkustamisella tässä yhteydessä tarkoitetaan lyhyehköjä matkoja, joiden aikana työntekijä siirtyy työpisteestä toiseen suorittamatta työtä.

X:n tapauksessa, joissa tilanteet vaihtelivat, työneuvoston käsityksen mukaan voidaan esittää suuntaviivaisesti seuraavaa. Kun X kuljetti moottoriajoneuvossa merkittävässä määrin työhön liittyviä tarvikkeita joko työnantajan kiinteästä toimipisteestä tai kodista asiakkaitensa luokse,

voitaisiin matka-aika katso työsuoritusta vastaavaksi työajaksi. Jos olosuhteet muuttuivat paluumatkalla eli esimerkiksi, jos työnantajan tarvikkeita ei enää tarvinnut kuljettaa palattaessa, ei matka-aikaa voitaisi lukea työaikaan. Myöskään ajomatkoja joko työnantajan kiinteästä toimipaikasta kotiin tai toisinpäin ei voida lukea työaikaan, vaikka X olisi samalla kuljettanut ajoneuvossa työnantajan tavaroita.

4. Sovelletut lainkohdat

Työaikalaki (605/1996) 4 §.

Lausunto perustui jäsenten Kangasperko, Kaittola, Kelloniemi-Häärä ja Itkonen mielipiteeseen.

ERIÄVÄT MIELIPITEET

Esittelijä Paanetoja esitti lausunnon sisällöksi seuraavaa. Jäsenet Tiitinen, Virtanen ja Äimälä kannattivat esittelijän esitystä.

TYÖNEUVOSTON LAUSUNTO

1. Lausunnon kohde

Hämeen työsuojelupiiri on pyytänyt työneuvostolta yleistä lausuntoa työaikalain soveltamisesta menekinedistäjän työhön. Lausuntopyyntö on kuvattu Herlitz Oy:n palveluksessa olleen menekinedistäjän työtä. Koska menekinedistäjän tai vastaavanlaisissa tehtävissä toimivien työntekijöiden työn luonne ja laatu sekä työn toteuttamistapa voivat vaihdella, on työaikalain soveltamista tarkasteltava aina yksittäistapauksittain. Näin ollen työneuvosto voi antaa lausuntonsa ainoastaan Herlitz Oy:n palveluksessa olleen X:n työstä.

2. Tapauskuvaus

X on toiminut Herlitz Oy:n menekinedistäjänä 11.3.1997-22.10.1999. X:n tehtäviin menekinedistäjänä on kuulunut kuljettaa asiakasyritysten (tavaratalot, marketit jne.) hyllyihin yhtiön markkinoimia tuotteita yhtiön pakettiautoilla. Asiakkaan luona X on siistinyt, järjestänyt ja täyttänyt hyllyt, tilannut seuraavaa kertaa varten tarvittavat tuotteet ja huolehtinut hintamerkinnoista. Tämän yrityksen ulkopuolella tapahtuvan työn lisäksi X:llä on ollut ns. varastopäiviä, jolloin hän on työskennellyt Herlitz Oy:n toimipaikassa Hämeenlinnassa. Varastopäivinä työaika on ollut yleensä 8.30-16.30.

Asiassa saadun selvityksen mukaan asiakasliikkeet oli määrätty ennalta. Menekinedistäjän tuli itse suunnitella ns. huoltolenkki eli päiväkohtainen reitti siitä, missä asiakasliikkeissä hän kävi. Reitti suunniteltiin siten, että menekinedistäjä merkitsi Herlitz Oy:n varastossa Hämeenlinnassa olleelle taululle kunkin päivän kohdalle niiden asiakasliikkeiden kortit, joiden luokse hän aikoi mennä. Korttien perusteella varaston työntekijät huolehtivat tavaroiden keräämisestä varastosta. Tiedon tarvittavista tavaroista menekinedistäjä oli toimittanut suoraan asiakasliikkeestä kannettavan tietokonepäänteen avulla. Mainittuun tauluun menekinedistäjä merkitsi myös sen, mitä yhtiön pakettiautoista aikoi reitillään käyttää.

3. Työn ja sen suoritusolojen itsenäisyys

Työneuvosto on lausunnossaan 1371-00 tarkastellut työaikalain soveltamista aluetoimitsijan työhön. Käsillä olevassa lausuntopyyntö on tarkastella työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa pitkälti samalla tavoin kuin mainitussa lausunnossa. Lausunnossa 1371-00 todettiin, että "(t)yöaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan työaikalakia ei sovelleta "työhön, jota työntekijä tekee kotonaan tai muutoin sellaisissa oloissa, ettei voida katsoa työnantajan asiaksi valvoa siihen käytettävän ajan järjestelyjä". Lainkohtaan on pyritty kokoamaan kumottujen työaikalakien vastaavat säännökset. Työaikalain ulkopuolelle on siis jätetty työ, jota työntekijä tekee sellaisissa olosuhteissa, joissa työnantaja ei voi valvoa työhön käytettyä aikaa. Arviointi tulee tehdä tapauskohtaisesti ja siihen vaikuttavat työnteon paikka sekä työn luonne ja laatu. Työtä on tehtävä "sellaisissa oloissa, ettei voida katsoa työnantajan asiaksi valvoa siihen käytettävän ajan järjestelyjä". Mainituissa oloissa tapahtuvan työn on tosiasiallisesti oltava luonteeltaan niin itsenäistä, että työnantajan asiana ei ole valvoa siihen käytetyn ajan järjestelyjä. Työn luonteen itsenäisyyden lisäksi on kiinnitettävä huomiota työntekijän mahdollisuuksiin itsenäisesti suunnitella työnsä tarkat toimintatavat ja -ajat.

Mitään yhtä ja yleispätevää ratkaisusääntöä siitä, milloin on kyse työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettusta työstä, ei voida antaa, mutta arvioinnin pohjaksi voidaan esittää tiettyjä suuntaviivoja. --- Hallituksen esityksessä työaikalain on todettu, että työhön on sovellettava työaikalakia, jos työnantaja voi etukäteen määrätä työn päivittäiset ajankohdat. Samoin, jos työntekijä on velvollinen ilmoittamaan, milloin hän aloittaa ja lopettaa päivittäisen työnsä. Lisäedellytyksenä on, että työnantajalla on tosiasiallinen mahdollisuus valvoa työpäivän aikana työajan käyttöä (HE 34/1996, s. 37). Työneuvosto on lausunnoissaan TN 1357-99 ja 1362-99 tarkastellut työaikalain (605/1996) 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa. Näissä lausunnoissa on viitattu kumotun työaikalain aikaiseen käytäntöön. Kumotun lainsäädännön aikaista käytäntöä voidaan käyttää tulkinta-apuna myös käsillä olevassa lausunnossa.---

Työneuvosto on voimassa olevaa työaikalakia koskevassa lausunnossaan 1349-98 todennut, että tavat, joilla työnantaja voi osallistua työaikojen järjestelyyn ja valvontaan voivat muodostua erilaisiksi eri olosuhteissa. Ratkaisevana arvioitaessa työaikalain soveltumista on pidettävä sitä, voiko työnantaja päättää tai etukäteen tietää työajan pysymisen säännöllisen työajan rajoissa, ylityön tekemisestä ja lepoajoista (ks. myös TN 1275-91 ja 1329-96). Jos työnantaja voi määrätä ja määrää työpaikan ulkopuolella tehtävän työn päivittäiset ajankohdat, on työ työpaikan ulkopuolella työaikalain piirissä. Näin myös silloin, jos työntekijällä on velvollisuus ilmoittaa työnantajalle päivittäisen työajan alkamisen ja päättymisen ajankohdan edellyttäen, että työnantajalla on myös mahdollisuus valvoa varsinaisen työajan käyttöä.

Toisaalta työneuvosto on katsonut työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa tulkitessaan (TN 1349-98), että vaikka työnantaja ei nimenomaisesti määrää työn alkamis- ja päättymisajankohdista, voi työnantaja muilla toimenpiteillä vaikuttaa työaikojen järjestelyyn siten, että työajasta, sen sijoittelusta ja muusta järjestelystä on tosiasiallisesti määrätty etukäteen. Näin on silloin, kun työnantaja tai tämän edustaja viime kädessä tekee päätökset siitä, missä työkohteessa ja milloin työntekijä on, sekä arvioi työhön kuuluvien tuntien määrän. Jos työaika on tarkasti suunniteltu, voidaan työnantajan katsoa etukäteen määränneen myös työaikojen järjestelystä. Tällaisesta tilanteesta työneuvosto esitti lausunnossaan 1349-98 esimerkkinä tapauksen, jossa työn tekeminen on sidottu esimerkiksi asiakkaiden toimisto- tai muihin annettuihin kellonaikoihin. Tällöin työnantaja voi tarkan työmäärän mitoituksen avulla tosiasiallisesti määrätä etukäteen työn alkamisesta ja päättymisestä.

Työaikalain esitöiden ja työneuvoston aiemman käytännön perusteella voidaan todeta, että työnantajalla on oltava mahdollisuus valvoa työntekijän työajan käyttöä myös työpäivän aikana. Mitään välitöntä ja jatkuvaa valvontaa ei kuitenkaan edellytetä, vaan riittävää on valvontamahdollisuuden olemassaolo. On huomattava, että tässä yhteydessä tarkoitetaan nimenomaan työajan valvontaa. Jotta työnantaja voisi valvoa työajan käyttöä, on työntekijän oltava sillä tavoin työnantajan valvonnassa, että työnantaja voi tarvittaessa selvittää työajan pysymisen säännöllisen työajan rajoissa (TN 1332-96). Valvonnan taso ja sen käytännön muodot ovat aina työnantajan itsensä päätettävissä. Työaikalain voidaan kuitenkin katsoa velvoittavan työnantajan järjestämään mahdollisuuden valvontaan keinoin, jotka kulloinkin ovat kohtuudella käytettävissä. Erilaiset tekniset menetelmät voivat olla apuna seurattessa työajan käyttöä. Sellainen menetelmä, joka ensisijaisesti palvelee muuta tarkoitusta kuin työntekijöiden työajan valvontaa, on työneuvoston mielestä voinut muodostaa myös työajan valvonnan erään muodon (TN 1349-98).--- Jos työ on luonteeltaan itsenäistä esimerkiksi siten, että työntekijä voi itse suunnitella viikoittaisen ohjelmansa ja ajankäyttönsä, ei pelkästään se, että työnantaja saa tiedon työntekijän suunnitelmista etukäteen johda siihen, että työ olisi työaikalain alaista. Työneuvoston lausuntokäytännössä on katsottu, että työnantajan mahdollisuus saada jälkikäteen

tietoa työajan käytöstä raporttien tms. välityksellä, ei täytä valvontakriteeriä - valvontaan on oltava mahdollisuus nimenomaan työsuorituksen aikana. ”

Työneuvosto on kumottua kauppaliikkeiden ja toimistojen työaikalakia koskevassa lausunnossaan TN 1332-96 todennut lisäksi, että arvioitaessa työajan valvonnan mahdollisuutta eri asemassa on työ, jonka suorituspaikka pysyy samana verrattuna työhön, jossa suorituspaikka on osittain työntekijän itsensä päätettävissä ja jossa suorituspaikka vaihtelee viikon tai jopa yhden päivänkin aikana useaan otteeseen.

X:n työhön on kuulunut työskentelyä Herlitz Oy:n toimitiloissa Hämeenlinnassa sekä työskentelyä tämän kiinteän työpisteen ulkopuolella. X:n toimenkuva sinänsä on riidaton. Asiassa on esitetty hieman toisistaan poikkeavia näkemyksiä työn itsenäisyyden asteesta.

X:n työ yhtiön ulkopuolella vaikuttaa luonteeltaan itsenäiseltä. Asiakaskohteet ovat olleet ennalta määrättyjä. X:n on tullut kuitenkin itse suunnitella päivittäiset käyntikohteensa asiakasyrityksen tuotteiden menekin mukaan. Työ sinänsä on pitkälti rutiininomaista, mutta työpäivän suunnittelu on ollut pitkälti työntekijän itsensä päätettävissä ja sen suunnitteluun ovat vaikuttaneet tuotteiden menekki ja arvio tulevasta menekistä. Työnantaja ei ole hyväksynyt tai tarkistanut X:n reittisuunnitelmia etukäteen eikä työnantajalla voida katsoa olleen mahdollisuuksia valvoa X:n työtä hänen ollessaan työssä yrityksen toimipisteen ulkopuolella.

Saadun selvityksen mukaan yhtiön toimitiloissa ja yhtiön ulkopuolella tehtävän työn määrä on vaihdellut. Siltä osin kuin X on työskennellyt ns. varastopäivinä Herlitz Oy:n toimitiloissa Hämeenlinnassa, ei hänen voida katsoa tehneen työtä työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista olosuhteista. X:n työskentelyyn Herlitz Oy:n toimitiloissa varastopäivinä on tullut soveltaa työaikalakia, ellei tämä työskentely ole - verrattaessa sitä kiinteän työpaikan ulkopuolella tehtävään työhön - lyhytaikaista ja tilapäistä.

Herlitz Oy:n toimipaikan ulkopuolella tehty työ on edellä selviävällä tavalla varsin itsenäistä. Aikaisempaan käytäntöönä viitaten työneuvosto katsoo, että X:n työtä yhtiön toimipaikan ulkopuolella on saadun selvityksen perusteella pidettävä työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna työnä, johon ei sovelleta työaikalakia.

4. Matkaan käytetty aika

Työneuvosto on edellä katsonut, että X:n työtä Herlitz Oy:n toimipaikan ulkopuolella on pidettävä työaikalain 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna työnä eikä siihen ole tullut soveltaa työaikalakia. Tämän vuoksi ei ole tarpeen tarkastella, luetaanko lausuntopyynnössä tarkoitettuihin matkoihin käytetty aika työaikaan.